Ner 10

GAZETA PORANNA.

WARSZAWA.

Poniedziałek dnia 11 Stycznia 1841 roku.

Piśmiennictwo Krajowe, najtańszy tygodnik literacki w Warszawie razem z Gazetą Poranną przy której wychodzi, kosztuje na mies. zł. 2 gr. 20 bez roznoszenia. Kantor główny w Star. Teatrze Nr. 1790

Londyn 31 *grudnia.*—Królowa, jak słychać, wróci do pałacu Buckingham z zamku Windsor dnia 23 Stycznia, zaś dnia 26 osobiście obrady parlamentu zagai. Cały dwór blisko miesiąc bawić będzie w Londynie, pozniej znowu do Windsor powróci, gdzie pozostanie aż do końca Kwietnia. Następczyni tronu jest przy dobrém zdrowiu, i starannie ją pielęgnują. Każdego poranku Baronowa Lehzen zdaje Królowéj raport o zdrowiu Księżniczki, która zawsze po śniadaniu udaje się z Księciem Albertem do pokoju dziecka, gdzie bawi przez półgodziny. Przed udaniem się na spoczynek, czyni to znowu Królowa i także półgodziny u córki przepędza.

Odebraliśmy tu wiadomości z Lizbony, sięgające d. 23 b. m., które atoli nie zawiérają nic stanowczego lub ważnego we względzie nieporozumień między Portugalią i Hiszpanią, co do żeglugi na rzece *Duero*.

W Lizbonie sądzą powszechnie, że poseł angielski otrzymał upoważnienie zaproponowania pośrednictwa Anglii w téj sprawie. Tymczasem w Lizbonie, Porto i innych miejscach środki obrony i wzmocnienia przedsięwzięto. Prywatna wiadomość z Madrytu donosi, iż gabinet hiszpański, dalszych w tym względzie kroków nie przedsięweźmie, poki cała sprawa kortezom portugalskim raz jeszcze przełożoną nie zostanie; rząd zaś portugalski przyrzekł, jak wiadomo, dopełnić tego zaraz po otwarciu ciała prawodawczego w miesiącu Styczniu. Mimo to mówiono w Madrycie, że Książę Vittoryi znaczny korpus wojska na granicach Portugalii zgromadza.

Paryski korrespondent Kuryera z największą zapewnia spokojnością, że ostatnie udzielenia się mocarstw europejskich, tchną duchem prawdziwéj przyjaźni i że obecnie między Francuskim i angielskim rządem, panuje bardzo dobre porozumienie; sam bowiem Lord Palmerston uczynił piérwszy krok zbliżenia się. Zapowiedziana w czasie świąt Bożego narodzenia demonstracya Chartystów na korzyść Frosta, Williamsa i Jonesa, nie powiodła się; częścią że pogoda na otwartém powietrzu niesprzyjała, częścią że wielu nie znajdowało stosownėm zajmować się w czasie świąt interessami stronnictwa.

Spectator upatruje w poruszeniach wyborów obecnie po różnych częsciach kraju odbywających się, dosyć wyraźną zapowiednię nastąpić mającego rozwiązania parlamentu. Sam jednak zdania tego nie podziela.

Gdy żegluga na Tamizie dla mrozu przeciętą została, mało bardzo było w ostatnich dniach angielskiéj pszenicy na targu, a ceny wszystkiego zboża w ogólności od 8 dni są jednakowe.

Bruxélla 2 *stycznia.* Wczoraj liczne deputacye składały powinszowania Królowi i Królowéj. Prawie we wszystkich przemowach wspomniano o belgijskiéj neutralności; przy czém wskazano potrzebę dopełnienia jéj z prawością i energią; panuje w tym względzie godna podziwu jedność tak w politycznych stron-

nictwach narodu, jak i w różnych gałęziach rządu.

Paryż d. 1 *Stycznia*.—Wczoraj po południu przyjmował Król Arcy-Biskupa paryskiego, który w towarzystwie licznego duchowieństwa przybył złożyć Najjaśniejszemu Panu powinszowanie nowego roku. Pierwszy to raz po rewolucyi lipcowéj, duchowieństwo, przy téj okazyi, zbliża się do tronu, zmarły bowiem Arcy-Biskup Paryża chwytał każdą sposobność dla okazania, iż swoją przychylność i przekonanie dla starszéj zachował dynastyi. Na przemowę Arcy-Biskupa Król następnie odpowiedział: »Z wielkiém zadowoleniem przyjmuję życzenia Waszéj Świątobliwości i całego duchowieństwa paryskiego, słodko mi jest widzieć was koło mnie zgromadzonych. Wiécie, żem tego oddawna życzył, żem chciwie chwytał każdą zręczność, w któréj mógłbym dowieść jak chętnie pragnę zachować wysokie poważanie, duchowieństwu należne. Usiłowania moje ku rozszerzeniu religii i zachowaniu winnego jéj szacunku, będą niewyczerpane. Im cięższém jest brzemię rządu mojego, tém więcéj wymaga on moralnéj pomocy i współdziałania tych, którzy utrzymania porządku i mocy praw żądają. Owa moralna pomoc i współdziałanie zdołają zapiedz tym nienawistnym napadom, o których wspominając, głęboko mię wzruszyliście. Owa moralna pomoc i współdziałanie wszystkich prawych ludzi, doda rządom moim potrzebnéj mocy do wypełnienia włożonych na nie obowiązków, z których najważniejszym poczytuję rozszerzenie miłości religijnéj, poskromienie niemoralności i okazanie światu, że mimo potwarzy rzucanych na Francyą, poszanowanie religii, moralności i cnoty jest dla niéj zawsze najpierwszą i najważniejszą powinnością.«

O godzinie 8 przyjmowali Najjaśniejsi Państwo damy ciała dyplomatycznego, a potém członków Rady stanu z wielkim zachowawcą pieczęci na czele. Na przemowę Ministra odpowiedział Król: »Dobrodziejstwa, jakiemi nas opatrzność w roku zeszłym obsypywała, wystawiliście w sposób rozczulający. Widzieliśmy nadchodzące chmury, które w nas obawę wzbudzały. Pomoc narodu rozwiązała to zadanie, i z radością postrzegam, że Francya nie przestaje używać dobrodziejstwa pokoju i korzyści prawodawstwa, które tym sposobem spokojność i swobodę jéj zapewniają. Znam usiłowania Rady stanu, któremi stara się umilić rządy moje, lecz nie zapominajmy, że prawdziwym środkiem nabycia tego tak upragnionego celu, jest, aby cały skład rządu miał moc i odwagę, wypełniać obowiązki swoje z całą usilnością. Dajecie tego przykład, dzięki więc wam składam.«

»Winszuję sobie żem mógł powrócić Francyi popioły Napoleona. Wiécie, jak serce moje pragnęło uczcić tę sławę Francyi i ciągle okazywać, że mi obcą niebyła.«

Pod napisem *Rzeczy-pospolite południowéj Ameryki* czytamy w *Constitutionnel*: »Dla zadosyć uczynienia, które nam Mexyko winne było, musieliśmy bombardować *Veracruz* i nałożyć na kraj kontrybucyą pienięźną; kara ta niezbyt musiała być ostrą, bowiem mieszkańcy Mexyku nie przestawali napadać Francuzów i mordować ich, a rząd winnych nie karał. W Buenos-Ayres walczyliśmy od dwóch lat. Rozas stawia nam opór. W Peru skrzywdzono francuzkiego posłannika, musimy więc i tam żądać zadosyć uczynienia. Tym tedy sposobem kraje południowéj Ameryki zdają się być przeznaczone do wzniecania gniewu Francyi i żądania z nią walki. To położenie rzeczy winniśmy Anglii, która pragnie zniszczyć handel francuzki w Ameryce, lecz Francya potrafi rychło tę sprawę załatwić i pokazawszy moc swoją, winnych ukarze i naprzeciw krajów amerykańskich weźmie stanowisko, z którego działając, zdoła przymusić do uznania i ustalenia praw swoich.

Mianowanie Jenerała Bugeaud jeneralnym Gubernatorem francuzkich posiadłości w Afryce, urzędownie jeszcze nie zostało ogłoszoném; zdaje się atoli żadnéj nie podpadać wątpliwości. Mianowanie to jest bardzo ważnym w obecném położeniu rzeczy wypadkiem. Jenerał

Bugeaud ma bezwątpienia za sobą nieposzlakowaną waleczność, umiał on zjednać sobie miłość żołnierzy w czasie pobytu swojego w Afryce, lecz przeciw niemu mówi traktat w Tafna, a nadewszystko zdanie jego względem zajęcia brzegów Afryki.

Monitor paryzki donosi że baron Billing umocowanym został, aby w razie różności zdań w interessie siarki między angielskimi i neapolitańskimi kommissarzami, miał głos stanowczy.

Pan Thiers ukończył już raport o projekcie do prawa względem obwarowania Paryża, lecz przedstawi go dopiéro Izbie w przyszły poniedziałek lub wtorek.

Według nekrologów na rok 1840 Izba parów utraciła 24 członków, izba deputowanych jednego tylko, margrabiego Fraguier.

Pani Lafarge podała prośbę o przeniesienie jéj do domu zdrowia. Tę prosbę poswiadczyło kilku doktorów, którzy stwierdzili, że zdrowie jéj wymaga wielkiéj troskliwości. Mówią, że przychylą się do jéj prosby.

Lizbona 14 *grudnia*. Jeden dziennik tutejszy następujący daje skład siły morskiéj w Portugalii: »Na Tagu pod Lizboną znajdują się następujące okręty, mogące w 4 dniach na morze wypłynąć: Fregata *Księżna Braganza* o 50 działach, korweta *Jago* I, o 24 działach; Bryg *Voga* o 12 działach i *Liberal* o 12 działach, szoner *Amalia* o 10 działach i *Esperanza* o 8 działach. W czternastu dniach gotowe być mogą do żeglugi; fregata *Diana* o 50 działach, korweta *Urania* o 24 działach, brygantyna *Andaz* o 20 działach. W trzydziestu dniach wyjść mogą na morze: okręt liniowy *Jago* VI o 74 działach, fregata *Don Pedro* o 50 działach, *Bainha* o 44 działach, *Donna Maria* o 43 działach, *Maria el Kardoso* o 48 działach, razem innych także 15 liniowych okrętów o 48 działach. W innych portach portugalskich znajdują się jeszcze 3 korwety, 2 brygantyny i 2 przewozowe statki.

Konstantynopol 8 *grudnia*. — Rozeszła się tu niedawno wieść, że Porta, za poradą jéj sprzymierzonych, czyniła zabiegi aby użyć pośrednictwa Francyi w interesie Wschodu. Postępowanie pana Pontois wieść tę niejako utwierdziło, gdyż Lord Ponsomby o bezzasadności jéj niezupełnie zdawał się być przekonanym. Dla tego też Porta zmuszoną była zaprzeczyć téj pogłosce i oznajmić, iż w czasie całego trwania sprawy wschodniéj, nie uczyniła ani jednego kroku bez porady obcych mocarstw; jedyne zaś udzielenia, wyłącznie Francyi przesłane, tyczyły się: *naprzód* wezwania aby państwo to przystąpiło do konferencyi londyńskiéj; *powtóre* ubolewania Porty, że Francya w téj sprawie od całéj się odstrychnęła Europy odrzuceniem umowy Napiera; pan Pontois zdaje się zupełnie być urażonym, a postępowanie jego względem Posła angielskiego przechodzi granice, których dotąd strzegł pilnie. Według niego, Porta niesłusznie odrzuciła układ Napiera, a za namową Lorda Ponsomby uczyniła krok, który rozwiązanie wschodniego pytania do nieograniczonego czasu odwiecze. Tym czasem wiadomo tu dobrze, że Porta w téj mierze własnego się radziła zdania i nikt, a tém samém i Lord Ponsomby, nie może wiedzieć, jakie są dalsze zamiary Porty względem Mehmeda-Alego.

Nadeszły tu skargi z Syryi, według których żołnierze tureccy kraj ten za nieprzyjacielski uważają. To sprawiło wielkie w Porcie nieukontentowanie, tem bardziéj, że wyszły surowe rozporządzenia względem karności i regularnéj wypłaty żołdu. Coraz bardziéj daje się czuć potrzeba zaprowadzenia surowych przepisów i wkrótce przystąpią do należytego uregulowania wojska.

Według listów z Syryi, położenie Egipcyan codziennie się pogorsza. Ibrahima napada szaleństwo. Wydał on świeżo wiele rozkazów jenerałom, którzy poginęli w potyczkach; gdy na to zwrócono jego uwagę, odpowiedział z goryczą, że należy słuchać jego rozkazów, nieczyniąc mu żadnych uwag. Oczekują w Konstantynopolu przybycia Emira Beszira z Malty. Arcy-Książę Fryderyk miał zamiar opuścić

Bejrut aby się stamtąd udać przez Wenecyą do Wiednia.

Rzym 25 *grudnia*. Dziś, jako w uroczystość narodzenia Chrystusowego, odprawił Papież uroczyste w kościele St. Piotra nabożeństwo. Na trybunie monarszej widziano Królowę Maryę Krystynę Hiszpańską, Królowę wdowę Sardyńską, Księżnę Cambridge z jéj córką Księżniczką Augustą, Don Miguela Portugalskiego i panującego Wielkiego Księcia Meklemburgsko-Strelitzkiego. Królowa hiszpańska dopiéro zeszłéj nocy tu przybyła. W kościele czynił jéj honory poseł francuzki.

Amsterdam 1 *stycznia*. W roku zeszłym zawinęło do portu tutejszego 2198 okrętów o 177 mniéj jak w 1839 r.

Nowe Dzieło.

Rady dla początkujących w praktyce gospodarskiéj, oraz uwagi nad niektóremi częściami administracyi gospodarstw krajowych przez Karola Kurka urzędnika przy Instytucie Gospodarstwa Wiejskiego w Marymoncie. W Warszawie nakładem S. Orgelbranda księgarza przy ulicy Miodowéj Nr. 496. 1841 roku.— W ósemce str. 202.

Niknąć już się zdają stare pogadanki, iż na nic się nieprzydał gospodarz z książki. Dowiedzioną bowiem zostało rzeczą, iż wszystkie w świecie cywilizowanym wynalazki i sposoby gospodarowania, akklimatyzowane, i niejako przyswojone na własnéj ziemi z prawdziwą trafnością i znajomością rzeczy,— są w dzisiejszym czasie niezbędnie do poznania i zastosowania potrzebne. Niadość jednak teoryi; trzeba i praktyki,— a w praktyce jeszcze trzemieć niejakiegoś przewodzcę, któryby niepozwolił zmarnieć nabytéj nauce. Téj potrzeba bie zadość czyni obecne dzieło. Nie będziemy tu mówili, że to jest *necplus ultra*, w naszéj ubogiéj i niezupełnie jeszcze wydoskonanéj gałęzi podobnych wiadomości; ztém wszystkiém, zamiast przywodzenia tu przemowy autorskiéj, wstępu lub sypania pochwał bez względnych jakto nie jedno czyni dziś pismo kładziemy treść rzeczy która najlepiéj wartość, i zalety dzieła wyświeci.

Jaką młody agronom rozpocząć ma praktykę.—O administracyi gospodarskiéj.—Wydział prowentowy.– Obowiązki pisarza prowentu.— O sprzedaży wódki i piwa.—O przyjmowaniu szynkarzy.— Dobieranie wódki na szynki.— Nadzor propinacyi.—Sprzedaż ryczałtowa trunków.—Kupno zboża.—Uwagi co do kupna inwentarza.—Dozór inwentarza użytkowego.— Dozór gorzelni i browarów.—Dozór i kontrolla magazynu.—Małe ułatwienia z rzemieślnikami. Wydział gospodarski.—Ekonom.—Robocizna sprzężajna. Robocizna piesza.—Obejście się z robotnikami i służącemi dworskiemi.—Przyjmowanie czeladzi.—Przegląd narzędzi. — O porządku w zatrudnieniach. — O kontrolli stodoły. — Wydział ogólnego zarządu.—Rada dla początkującego rządcy. – O ulepszeniu administracyi gospodarstwa.—O opiece włościan. —O exekucyi dominialnéj.—O sessyach ekonomicznych.—O wynagrodzeniach i szkodliwości niezgod.—Zakończenie.

Zabawy Publiczne.

Teatr nowy rozmaitości. — Dziś komedyo-opera, *Mina Córka Burmistrza*; — komedya, *Niespodzianka*.

Dziś JPan Aleksander Drejschock da Koncert na Fortepianie w następującym składzie: 1) Rondo wojskowe Nro 2.— 2) Andante.— 3) *a.* Pożegnanie Warszawy. — 4) *b.* Wspomnienie przyjaźni. — 5) Scena dramatyczna.— 6) *a.* Wspomnienie Aleksandra Drejschock przez Hrabiego Małachowskiego. — 7) *b.* La Campanella przez Aleksandra Drejhschock.— 8) Erlkönig przez Liszta. Zacznie się o godzinie 7méj w wieczór.

Dziś w Rajtszuli pałacu Prymasowskiego przy ulicy Senatorskiéj wykonaną zostanie wielka muzykalna zabawa w głowie Wieloryba przez orkiestrę wrocławską pod dyrekcyą JPana Augosta Schindlera.